VSTUP DO ZASLÍBENÉ ZEMĚ

Původ materiálu
Abigail Hudcová
Pořadí v lekci
32

Žalmy 66:5-6 Pojďte, pohleďte na Boží skutky, tím, co koná mezi lidskými syny, vzbuzuje bázeň. Moře obrátil v souš, řeku přešli suchou nohou; radujme se tady z něho!

Liturgické čtení: Joz 3,1-6

klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti:

-liturgická povaha přechodu Jordánu: celá událost nese zřetelné rysy bohoslužebné slavnosti, snad jakéhosi procesí. Je to dáno tím, že Boží div záchrany "napříč vodou" se tu vlastně opakuje pro generaci, která jej nezažila na počátku exodu. Instrukce před touto slavností připomínají, že nejde pouze o jednorázovou událost, uzavřenou nenávratně kdesi v minulosti. Zmínka o synech (4,6) i prokládané dovětky "až podnes" (4,9.24 aj.) ukazují, že tváří v tvář této zvěsti jde o rozpomínání na skutky záchrany a věrnosti Hospodinovy pro každou další generaci. Nikdo z lidu víry není od těchto skutků vzdálen v zásadě víc, než Izrael při vstupu do zaslíbené země.

tři dny(3,2) -"třetí den" je den Hospodinových skutků truhla smlouvy v čele a na závěr zástupu (3,3.15; 4,11) hraje podobnou úlohu, jako sloup oblakový a ohnivý při přechodu Rudého moře. Symbolizuje Boží věrnou a podivuhodně záchrannou přítomnost. To, že se vše děje v režii Božích příkazů, i odstup, který má lid od truhly zachovat, brání ovšem chápat přítomnost a funkci truhly smlouvy magicky. Ne ona sama, donesená Izraelci na místo, otevírá průchod vodami, ale Hospodin, jehož aktuální věrnost připomíná.

Ve schráně byly navíc uloženy desky Zákona - tedy ukazatele spolehlivého směru do zaslíbené země. I tuto zvěstnou symboliku je možno připomenout: jestliže schrána a její obsah ukazuje směr napříč Jordánem, je možno se touto cestou s důvěrou vydat.

-obřízka (5,3n) znamená obnovení smlouvy. K tomu patří (teo)logicky i rozpomínka na nedověru a selhání otců (v. 6). Lid se neocitl v zaslíbené zemi díky své vlastní vytrvalosti, ale zásluhou věrnosti jejich Boha. To se teď kajícně přiznává a vyznává.

O tento motiv můžete rozšířit vyprávění pro starší šk. věk.

-pronárod - tímto, nábožensky poněkud diskvalifikujícím označením, je pojmenován Izrael, když přešel Jordán (3,17; 4,1). Můžeme tu slyšet sebekritické vyznání víry: ač nejsme v zásadě o nic lepší než (pro) národy kolem nás, přece nás Hospodin dovedl až do zaslíbené země a otevřel nám do ní přístup.

úskalí textu

Pamětní kameny nejsou "na památku" v našem slova smyslu (kvůli vzpomínání na minulé časy), nýbrž značí a připomínají, že Boží věrnost (a tudíž věrnost Bohu) jsou stále živé a aktuální záležitosti.

Děti budou nejspíš vyžadovat, abyste zastavení Jordánu vysvětlili nějakou srozumitelnou příčinou (zával a pod). I když je to svůdné, snažte se tomu vyhnout a otevřeně řekněte, že se nejedná o přírodní úkaz, ale o čin záchrany. "Logické" vysvětlení lze najít pouze v řádu velikých skutků spásy: vlastně se tu opakuje projití vodou. Se staršími dětmi můžete přečíst Ž 114, kde je tato souvislost zcela zřejmá. Upozorněte též na bohoslužebnou organizaci celé události - i z toho je zřejmé, že se nejedná o událost, kterou by měly zaznamenávat učebnice dějepisu či senzacechtiví novináři, ale za kterou Boží lid chválí svého Pána při bohoslužbách.

pomůcky:

obrázek truhly smlouvy, řeky Jordánu či jakékoli rozvodněné řeky

obrázek symbolu Desatera - dvě desky, obrázky ze zpěvníku Svítá, ať děti najdou symboly, které připomínají VP.

motivační uvedení do příběhu:

Co připomíná mamince a tatínkovi snubní prsten? (závazek věrnosti) Máme taková znamení i my? Měl je Izrael? (truhla smlouvy)

Stalo se vám někdy, že jste plnili nějaký dlouhodobý a namáhavý úkol - a když jste byli u cíle, nebyl čas na odpočinek, ale čekalo vás znovu něco podobného? Kdy to bylo? (sportovní turnaj, komplikované početní příklady, skládání složitých modelů a pod.)

osnovy vyprávění:

a) osnova promladší školní věk:

I. Motivace

II. Jozuův příkaz k přípravě

III. Schrána jde první

IV. Dvanáct kamenů - pamětné znamení

V. Div Boží zachraňující moci

b)osnova prostarší školní věk:

I. Motivace

II. Na konci a přece na začátku cesty

III. Jozuův příkaz k přípravě

IV. Slavnostní přechod Jordánu

V. Pamětné znamení v Gilgálu

VI. Obřízka - připomínka Boží věrnosti a lidské nedověry

VII. Hod beránka - konec poutě pouští a začátek v zaslíbené zemi

VYPRÁVĚNÍ

I. MOTIVACE

Snoubenci si při sňatku vyměňují prstýnky. Nosí je potom po celý život. Víte, co tyto prstýnky symbolizují? Především věrnost. Oba manželé nosí prsten na znamení, že slib věrnosti platí. My říkáme, že Pán Bůh nám je také věrný. Máme nějaké znamení Boží věrnosti? Izraelci měli. Boží

věrnost jim zpřítomňovala třeba truhla smlouvy Hospodinovy. Nesli ji celou dobu putování do země zaslíbené. Měli ji stále na očích a věděli, že jen díky Boží věrnosti přečkali všechny útrapy a přestáli všechny překážky, které je na cestě potkaly; že jen díky Boží věrnosti se dostali až na konec cesty pouští. Nyní se ocitli před řekou Jordán. Za ní už byla zaslíbená země.

II. NA KONCI A PŘECE NA ZAČÁTKU CESTY

Konečně byli u cíle. Končí jedna důležitá etapa jejich života. Po 40 letech na poušti začíná něco nového. Konečně budou mít svůj domov, svou zemi. To však nebude tak rychle. Při získání země je čekají nové úkoly a nové překážky. A přece Izraelci mají vědět, že ani v zemi zaslíbené nebudou sami. Hospodin bude jejich Bohem, zůstane jim věrný. I když už nebude padat mana z nebe a oni se od této chvíle budou živit svou prací a plody země.

Na konci dosavadní cesty a na novém začátku je o tom Pán Bůh znovu ujistí. Jak? Izraelci prožijí veliký div Boží záchrany a péče. A oni obojí budou potřebovat. Dosáhnout země zaslíbené totiž vůbec není jednoduché. Je tak blízko, a přece daleko. V cestě stojí překážka: řeka Jordán. Přes ni je třeba se dostat. Už jednou něco podobného Izraelci prožili, když prchali z Egypta. Hospodin tehdy rozpoltil vody moře a Izraelci mohli přejít na druhý břeh, zatímco Egypťané, kteří je pronásledovali, v moři utonuli. Po 40 letech putování to většina Izraelců znala už jen z vyprávění. Teď mohou znovu prožít podobný div záchrany jako jejich předkové. A tak Izraelci jako jeden šik stojí před vodami Jordánu. Nereptají, jako kdysi jejich otcové a dědové před vodami Rákosového moře, ale pozorně naslouchají Jozuovým rozkazům.

III. JOZUŮV PŘÍKAZ K PŘÍPRAVĚ

„Připravte se, posvěťte se, Hospodin zítra učiní před vašimi zraky veliký div. Vše ať je tak, jak Bůh řekl: nejprve půjde truhla smlouvy a kněží s ní vstoupí do Jordánu. V tu chvíli vytáhnete ze svého místa a půjdete v patřičné vzdálenosti za truhlou. Nespustíte ji z očí.“ Tak se také stalo. Tři dny se Izraelci připravovali na tuto událost. Po třech dnech je správcové vyzvali, aby následovali průvod kněží. Truhlu nesměli z očí ztratit. To bylo velmi důležité. Zároveň však od ní měli udržet patřičný odstup. Co to znamenalo? Jednak Izraelci měli stále vědět: Hospodin nás vede, on je uprostřed nás, živý Bůh, nemusíme se strachovat. Ale také: Není to naše zásluha, že jsme došli až sem, ale je to dar od Hospodina, je to dílo jeho věrnosti a lásky.

Jít za truhlou ovšem bylo důležité i proto, aby Izrael věděl, kudy se brát. Jen ta cesta je správná, která jde v poslušnosti Božího zákona a přikázání. V truhle byly totiž desky Zákona, Desatero – směrovka ke svobodě. Pokud Izrael porušoval Desatero, opouštěl Hospodina a

upadal znovu do otroctví. Mnohokrát to na své pouti zakusil. Pak se cítil opuštěn, vydán napospas nepřátelům, napospas modlářství. Propadal také malomyslnosti a strachu. Často se přesvědčil o tom, jak velice potřebuje, aby měl dobré vedení, aby ho měl Pán Bůh rád, aby mu odpustil, aby jej chránil. Truhla je tu znamením Boží přítomnosti a milosti. Následováním truhly vyjadřoval Izrael touhu naslouchat Božímu slovu, touhu dát se Pánem Bohem vést. Ne truhla sama o sobě má význam, ale živý Bůh. Ve spolehnutí na živého Boha může jít potom Izrael kamkoli. Třeba i do vod Jordánu.

IV. SLAVNOSTNÍ PŘECHOD JORDÁNU

To, co se u Jordánu odehrálo, byla událost důležitá pro víru a pro život celého Božího lidu. Když kněží s truhlou smlouvy vstoupili na pokraj řeky, dravý proud Jordánu se zastavil. Najednou tu byla cesta na druhou stranu. Po dně Jordánu. Kněží s truhlou došli až doprostřed koryta a tam zůstali stát, zatímco lid přecházel. A tak přecházelo bezpečně jedno pokolení za druhým. Když přešla všechna pokolení, vyšli z řeky i kněží s truhlou. A vody mohly opět téci. Takový div záchrany zakusili Izraelci na začátku vstupu do zaslíbené země.

V. PAMĚTNÉ ZNAMENÍ V GILGÁLU

Tato událost měla být pro všechna další pokolení ujištěním, že Hospodin je věrný a že při svém lidu konal a koná dílo záchrany stále. Proto Izraelci na rozkaz Jozua ustanovili z každého pokolení jednoho zástupce, aby vynesl z řečiště jeden kámen. Z těchto dvanácti kamenů tu pak Jozue postavil pomník Boží věrnosti. To místo se jmenuje Gilgál. Památník v Gilgál bude všem připomínat tento konkrétní čin, jak Pán Bůh dovedl svůj lid až do zaslíbené země a jak jej převedl i přes rozvodněný Jordán. Nebude to však jen vzpomínka na minulost. Tento památník má všem připomínat, že Pán Bůh je stále při díle, že je hotov pečovat o svůj lid a zachraňovat jej v každé době.

VI. OBŘÍZKA – PŘIPOMÍNKA BOŽÍ VĚRNOSTI A LIDSKÉ NEDOVĚRY

Ovšem ještě jedna událost se stala v Gilgál. Když se utábořili v nové zemi, byli izraelští muži obřezáni. To byla veliká událost. Po celou dobu putování pouští totiž nebyl nikdo obřezán. Až teď. Obřízka byla novým potvrzením smlouvy s Hospodinem; bylo to znamení, že člověk patří Hospodinu. Obřízka byla odpovědí Božího lidu na Boží věrnost. Lid tak potvrdil smlouvu s Hospodinem. Každý jednotlivec nesl na sobě toto znamení, že je odhodlán žít v poslušnosti a ve věrnosti Hospodinu. Obřízka byla tím, čím je pro nás křest.

Gilgál znamená Odvalení. Hospodin totiž Jozuovi řekl: „Dnes jsem od vás odvalil egyptskou potupu.“ Co to znamenalo? Celých 40 let museli Izraelci putovat pouští kvůli neposlušnosti svých otců a dědů. Teprve až zemřela stará generace těch, kteří vyšli z Egypta, mohli Izraelci začít něco nového, mohli vstoupit do země zaslíbené. Na znamení nevěry nebyli obřezáni po celou dobu svého putování. Proto nyní tento název místa obřízky: Odvalení potupy.

VII. HOD BERÁNKA – KONEC PUTOVÁNÍ POUŠTÍ A ZAČÁTEK V ZASLÍBENÉ ZEMI

Vyprávění o vstupu do země zaslíbené nejlépe porozumíme, když v něm budeme vidět popis bohoslužeb. Izrael na konci cesty a na začátku nové životní etapy slaví bohoslužby. Každé bohoslužby mají svůj řád; tak i tyto. Izraelci slavili tyto slavnostní bohoslužby před dávnými věky, a přesto bychom v nich našli mnoho společných prvků s našimi bohoslužbami. Přítomnost truhly byla znamením Boží přítomnosti – místo truhly smlouvy máme v našich prostorách stůl Páně s Biblí. Následování truhly znamenalo následování Hospodina, odhodlání žít v poslušnosti Božích přikázání. My namísto toho posloucháme kázání, abychom věděli, jak žít. Obřízka byla znamením na celý život a bylo to jako náš křest.

Na konci bohoslužeb slavili Izraelci ještě hod beránka. Tím kdysi začalo jejich vyvedení z Egypta: jedli nekvašený chléb a beránka a pili omáčku z hořkých bylin. V tu velikou noc je Bůh zachránil a nyní je zachraňuje znovu. Jen díky Boží záchraně mohou žít. Podobně i my slavíme při bohoslužbách večeři Páně také jako div záchrany a spásy v Pánu Ježíši Kristu.

MODLITBA

Pane Bože, vždycky jsi vodil a opatroval svůj lid. Dával jsi mu zemi, v níž mohl bezpečně žít a tebe oslavovat. I nás, prosíme, provázej, buď nám na blízku, buď živým Pánem uprostřed nás, abychom mohli jít za tebou, posilovat se, tebe oslavovat. Amen

podněty pro rozhovor:

- jaké znamení či "předmět" nám připomíná Boží věrnost a stálost?

- stačí pouze vzpomínat na dílo minulých generací, nebo k tomu přidat taky něco vlastního a současného?

- narazíme na památníky, které nám připomenou, že Boží a Kristovo dílo platí "až podnes"?

- má nějaké slavnostní či správní shromáždění církve podobný charakter jako shromáždění Izraele u Jordánu? - jaká představa se dnes váže ke slovu pouť? Napadlo vás, že má svoje kořeny v putování do zaslíbené země?

- je nutné, aby křesťané putovali do zaslíbené země - obnoví tím smlouvu Kristovu? Kdy se mluví o smlouvě v Novém zákoně? (ustanovení VP)

- co nám nahrazuje obřízku a Hod beránka? Kdy takovou slavnost slavíme? Je to vázáno na určité místo? Jak?

Odkaz na pracovní list

32 Vstup do zaslíbené země - st

32 Vstup do zaslíbené země

Odkaz na píseň

Dál, přece nejdete sami

Někdo mě vede za ruku (BTS22)

Vzdejte Pánu slávu, čest (BTS9)

Pane, dnešek je den chvály (BTS3)

Buď vůle tvá, buď vůle tvoje všude tam

Cílová skupina

Školní

Katechetické cykly

Pozvání na cestu Starý zákon 1

Biblický odkaz (kat)

Jozue 3,1–17

Jozue 4,1–8

Jozue 5,1–3

Jozue 5,10–12